

Национален институт на правосъдието

“Повишаване капацитета на съдебната система и обучение по Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи в Националния институт на правосъдието”

Договор № 93-00-42/20.02.2013 НФМ 2009-2014

“Право на личен и семеен живот” – чл.8 ЕКПЧОС

**Рената Мишонова-Халъова, съдия в
Окръжен съд Враца
гр. Правец, 2014 г.**

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Норвежкия финансов механизъм 2009-2014. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Националния институт на правосъдието и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Програмния оператор или на Донора.

Национален институт на правосъдието

1. Създаване на ЕКЗПЧОС:
 - Рим, 04.11.1950 г.; в сила от 9.05.1953 г
2. ЕКЗПЧОС и Хартата за основните права;
3. Присъединяване на България към ЕКЗПЧОС – 1992 г.;
4. Съдът по правата на човека в Страсбург – гарант за правилното приложение на ЕКЗПЧОС;
5. ЕКЗПЧОС и протоколите към нея:
 - 14 протокола (№14 е приет 2004 г и влязъл в сила на 1.06.2010 г);
 - 15 протокол (приет на 16.05.2013 г., не е влязъл в сила);

Национален институт на правосъдието

II. Право на зачитане на личния и семейния ЖИВОТ – чл. 8 от ЕКЗПЧОС

1. Всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и тайната на неговата кореспонденция.

Национален институт на правосъдието

2. Намесата на държавните власти в ползването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществена сигурност или на икономическото благосъстояние на страната за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

Национален институт на правосъдието

III. Характеристика

1. Липсва определение по ЕКЗПЧ за всяко едно от правата по чл.8 от ЕКЗПЧ.
2. Практиката – термин “право на лична сфера”
 - Резолюция 428/1970 г. по ПАС на Европа дава съдържанието;
3. Чл.8 от ЕКЗПЧ – ограничимо право, а не абсолютно;

Национален институт на правосъдието

IV. Право на зачитане на личен живот:

- понятието “зачитане” (широко тълкуване);
- понятието “личен живот” (не подлежи на изчерпателна дефиниция);
- съдебна практика: право на личен живот, право да се създават и развиват отношения с други лица, без държавна намеса, както и право на всеки да определя, развива и реализира личността си както намери за добре;

Национален институт на правосъдието

V. Право на зачитане на семейния живот:

- защита цялостта на семейната единица;
- съдебна практика: широко тълкуване на понятието “семејство”:
 - a) включва и братя, сестри, баба, дядо, т.е. съществуване де факто на семейни връзки;
 - b) чл.8 де факто семеен живот, основан на всякаква близост, с брак или без брак, регулирана от закона или не;

Национален институт на правосъдието

... са много неприкосновеност на дома:

1. Елементи относно дома/жилище/:
 - право на собственост и
 - неимуществени елементи (сигурност на жилището);
2. ЕКЗПЧОС не гарантира право на дом де факто, но не може да се отдели от правото на семеен и личен живот.
3. Преценката за нарушаване правото на неприкосновеност на дома е във връзка с лицата и семейството, което живее в дома.

Национален институт на правосъдието

VII. Неприкосновеност на кореспонденцията:

1. Съдебна практика: широка дефиниция на понятието.
2. Кореспонденция:
 - писмени материали (и по поща);
 - телефонни разговори;
 - частни радио сеанси;
3. Нарушение на правото:
 - чрез телефонно подслушване;
 - затворници и лична кореспонденция;
 - технологии за наблюдение;

Национален институт на правосъдието

VIII. Право на зачитане на личен живот – аспекти на проявление:

1. Регистрация на определена информация за лицата:
 - за идентификацията му;
 - произход;
 - лично и професионално битие;
 - участие в социален и обществен живот;
2. Достояние на съдебна информация на други лица чрез регистрация и съхраняването ѝ.

- **дело Леандер срещу Швеция:**

жалба № 9248/81, решение от 26.03.1987 г.

Отказ да се позволи да обори информация за себе си.

Съдът приема, че събиране на такава информация е намеса в личния му живот.

- **дело Нацев срещу България:**

жалба № 27079/07, решение от 16.10.2012 г.

Отказ на ВКП дали са използвали СРС срещу него, било класифицирана информация.

Съдът приема, че е налице нарушение на чл. 8 и тази констатация е достътъчно обезщетение.

Национален институт на правосъдието

3. Право на лицата да създават връзки помежду си:

- **дело Ниемец срещу ФРГ**

жалба № 13710/88, решение от 16.12.1992 г.

Претърсване адвокатска кантора и търсене доказателства за авторство по анонимно обидно писмо до съдия.

Съдът дефинира “личен живот” разширително, т.е. включва и дейността в професионален план.

Претърсване на адвокатски офис е намеса в упражняване правата му по чл.8. от ЕКЗПЧОС

Национален институт на правосъдието

- **дело Рьомен и Шмит срещу Люксембург**

жалба № 51772/99, решение от 25.02.2003 г.

Претърсване в адвокатска контора и изземване на документи за клиент е намеса по чл.8. Дали тази намеса е по т.2 от чл.8, следва да се тълкува ограничително и нуждата да е убедително доказана.

Съдът смята, че намесата е “в съответствие със закона”, тъй като е преследвана законна цел – предотвратяване на безредици и престъпления.

- **дело Клас срещу Великобритания**, решение от 9.03.2004 г.

Право на всеки да не бъде лекуван без съгласието му.

Да има законова база, да е строго необходимо за здравето, да е пропорционално на преследваната цел и да има гаранции срещу произволна употреба.

Национален институт на правосъдието

17.05.2011 г.

Отказ за промяна на името.

Съдът: решението на националния съд следва да запази справедливия баланс между интересите на жалбоподателката и обществото.

5. Намеса в личния живот и жилище, причинени от шум и безпокойство:

- дело Милева срещу България, решение от 25.11.2010 г.

Може ли прекомерния шум да предизвика прилагане на чл.8 от ЕКЗПЧОС.

Съдът: неудобството да е достигнало минимално необходимото ниво правна тежест, за да представлява намеса в личния им живот.

Национален институт на правосъдието

- защита целостта на семейството;
- защита на само отношенията, основани на брак;
- необходимост от тясна фактическа връзка между лицата, позоваващи се на това право;
- **дело Ринер срещу България**

Жалба № 46343/99, решение от 23.05.2006 г.

Забрана да напуска страната и отказ за вдигане на тази забрана, отказ да отпадне българското ѝ гражданство.

Съдът: няма нарушение на чл.8 ЕКЗПЧОС при отказа на РБ да я освободи от българско гражданство.

Национален институт на правосъдието

- **дело Михайлова срещу България**

жалба № 35978/02, решение от 12.04.2006 г.

Жалба, че производство за предаване на детето на майката след развода е бавно, поради бездействие на съдия-изпълнител и те не могат да изживеят семейния живот заедно, както и че се травмира детето.

Съдът: няма нарушение по чл.8 от ЕКЗПЧОС. Съдебният изпълнител е действал според българските закони.

Национален институт на правосъдието

- **дело Чавдаров срещу България**

жалба № 3465/2003 г.

Жалба, че не може да се осъществи бащинството по отношение на 3 деца от жена, с която е живял и твърди, че им е биологичен баща. Това засяга семейният му живот по чл.8 от ЕКЗПЧОС.

Съдът: нужно е да има равновесие между обществения интерес и този на засегнатите лица. Не е нарушен чл.8 от ЕКЗПЧОС.

Национален институт на правосъдието

- **дело Ал Нашиф срещу България**- решение от 2002 г

Експулсиране на чужденец, а съпругата и децата му остават в България, т.е. принудителни административни мерки спрямо него, тъй като е заплаха за националната сигурност.

Съдът: нарушен е чл.8 от ЕКЗПЧОС.

- **дело Иванов и Петрова срещу България**, решение от 14.06.2011 г.

Жалба, че отхвърлянето на иск за развод засяга правото му на личен и семеен живот, не може да създаде ново семейство.

Съдът: Конвенцията не гарантира правото на развод.

Национален институт на правосъдието

Х. Право на зачитане на жилището

1. Понятието “жилище”:

- **Дело Гилоу срещу Великобритания** - решение от 1995 г

Отказ да обитават собствена къща, която напуснали 1960 г. и се завръщат 1979 г. Издадено наказателно преследване за незаконно обитаване.

Съдът: налице са достатъчно постоянни връзки на сем. Гилоу с къщата, тя е тяхно жилище по чл.8. Чл.8 не гарантира право на дом, нито на конкретен дом, а преценката е на последиците от посегателствата върху дома и въздействието им за семейството, което живее там.

- **Дело Гуцанови срещу България**, 15.10.2013 г.

Национален институт на правосъдието

2. Безпокойство, причинено от състоянието на околната среда, където е жилището:

- **дело Гуера срещу Италия- решение от 1996 г**

Жилището е до химическа фабрика (на 1 км.) и това е източник на висок риск, но не им се предоставя информация за това.

Жалбата е, че са жертва на нарушение по чл.8. от ЕКЗПЧОС

Съдът: вредният ефект на емисии от фабриката нарушава правото им на личен и семеен живот в това жилище. Присъжда им се обезщетение за неимуществени вреди. Съдът не е обвързан от правната квалификация, той прави своя преценка и квалификация.

- **дело Паул и Рейгор срещу Вликобритания**

Жалба срещу шума от късно движение на летище Хийтроу от самолети.

Съдът: нарушен е чл.8 от ЕКЗПЧОС.

Национален институт на правосъдието

XI. Неприкосновеност на кореспонденцията и зачитане на тайната на кореспонденцията, свързани с казусите за обиск в кантора на адвокат

Подслушване

- Пеев срещу България-решение от 2007 г
- Асоциация за европейска интеграция и права на човека и Екимджиев срещу България- решение от 2007 г

Национален институт на правосъдието

XII. Ограничения правата по чл.8 от Конвенцията в случаи, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество:

- допуснатата възможност: ако преследва целите в чл.8, ал.2 от ЕКЗПЧОС;
- ограничена възможност – да са предвидени от закона, от вътрешното право, законът да е достатъчно ясен и предвидим, да преследва целите, посочени в чл.8, ал.2.
- **дело Малоун срещу Обединеното кралство, решение от 2.08.1984 г.**

Преценка налице ли е належаща обществена потребност от налагане на ограничението и пропорционално ли е на преследваната цел.

Национален институт на правосъдието

Site: hudoc.echr.coe.int- решения на Съда по правата на човека в Страсбург

Саита на Министерство на правосъдието – решения на Съда по правата на човека в Страсбург само против България

С

Национален институт на правосъдието

Благодаря за вниманието!